

Janeu.

Szondolat

Szerkeszti: Kemenes Lajos

TARTALOM:

*Lerongyolódott közgazdaságunk
Szerény véleményem szerint
Márkus Miksa lemondott
Kivándorlási iroda
a Ráday-utcában
Társadalmi béke
~ Koantró ~*

Megjelenik hetenként

Budapest, 1920. évi

~ július hó 29. ~

II. évf. 31. sz.

Előfizetési díj

negyedévre

50 korona

Kiadja a

Központi

Sajtó-

vállalat

R. T.

ÁRA

• 4 •

TIVOLI MOZGÓ

VI., Nagymező-utca 8.

*Naponta
műsor változatos.*

Előadások naponta 1/2, 1/2,7 és 1/2,9 órai kezdettel.

SCALA SZÍNHÁZ

Angol Park mellett.

Minden este 3/4 órakor Csatay Janka,
Magaziner Erzsé, Galetta Ferenc és
Gallai Nándor főléptével:

ANGYALKA.

KERTMOZI (Városligeti fasor és
Aréna-út sarkán.)

A FEHÉRFOGU ÁLARC

című nagysikerű kalandörtörté-
netnek IV. és befejező része az

Előadások 3/4,9
és 10 órakor. **Utolsó kaland.**

MOZIT akar berendezni villany-
mészfény- vagy acetilénre?

Kérjen árajánlatot
HATSCHER és FARKAS
kinematografiai szaküzlettől
Budapest, IV., Károly-körút 26.

Filmkölcsonzó! TELEFONSZÁM: 142-78.

Az irodalom szenzációja:

BANGHA BÉLA legújabb műve
**Magyarország ujjaépítése
és a kereszténység.** Ára 35.20 K.

Kapható a Központi Sajtóvállalat könyvkereske-
déésében Budapest, IV., Duna-u. 6. (Klotild-palo-
tában, a Belvárosi kávéház mellett.)

JARDIN DE PARIS

Az előkelő világ szolid szórakozóhelye. Csupa
elsőrendű bel- és külföldi attrakció. Arnyas kert.
Elsőrendű konyha. Speciális uzsonnák.

FŐVÁROSI CIRKUSZ VÁROSLIGET.
Telefon 55-55.

Naponta este fél 8 órakor a kiválóan
szenzációs műsor.

Uj! 3 Tribollos, Strodi, 3 Alfredo. Uj!

Csütörtök, szombat, vasár- és ünnepnap délután
4 órakor családi- és gyermek-előadás.

**A keresztény
magyarország
nagybankja**

a

**Magyar
Nemzeti
Gazdasági
Bank**

ideiglenes helyisége

IV., Gerlóczy-u. 11. I. em.

Elfogad betéteket folyó-
számlán és takaré-
pénztári könyvecskére.

**RÉSZVÉNYEK ÁRA 105 KOR.
DARABONKÉNT**

Hansa cigarettahüvely vattával

**HANSA
CIGARETTAPAPIR**

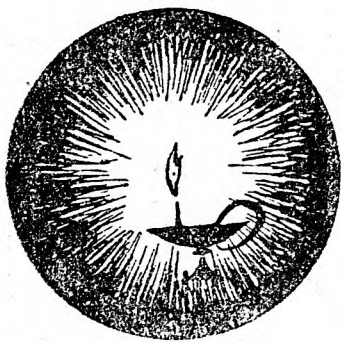
Gyártja:

NOVEMBER JENŐ

Budapest, II., Lövőház-u. 22/a. Telefon: 175-42.

Szondolat

Társadalmi béke

A háboru alatt a legtöbb országban a társadalmi osztályellentétek módfelett kiélesedtek.

Áll ez különösen a legyőzött népek országaira s így áll Magyarországra is. Sötét arccal, lábhoz tett fegyverrel állottak szemben egymással a társadalmi rétegek mindaddig, míg aztán a két forradalomban ez a lappangó ellentét nyílt ellenségeskedéssé fajult.

A keresztény politikai irányzat a társadalmi béke jelszavával jött. Igérte a fennálló ellentétek méltányos kiegyenlítését, az osztó igazság elvének az egész vonalon való érvényre juttatását. Mert azzal tisztában volt és van mindenki, hogy ezt az ezer sebből vérző országot társadalmi béke nélkül nem lehet a konszolidáció útjára vezetni. És bár kétségtelen, hogy az osztályellentéteket, amelyek gazdasági tényekben gyökereznek, teljesen megszüntetni nem lehet, arra is rájöhettek minden gondolkodó ember, hogy becsületes és bátor igazságtevéssel el lehet

jutni egy olyan nyugvóponthoz, amely a gyógyulásnak előfeltétele.

Ez a vágyva-vágyott társadalmi béke azonban mintha késne egy kissé. A körülmények érthetővé tesszik, hogy nyílt összetűzésre nem kerülhetett a sor, de mindenki érzi, hogy a lappangó ellentétek most is fennállanak, hogy az egymást megértésnek, a kölcsönös jóindulatnak, a kiengesztelődésnek szelleme még nem forrasztotta eléggé össze a széthuzó erőket. Még mindig elég szép számmal vannak azok, akik csak az alkalmas pillanatot várják, hogy újból felborithassák a társadalmi konszolidáció nehezen rekonstruált épületét.

Ebben a kérdésben csakugyan az a helyzet, hogy *kettőn áll a vásár*. A társadalmi béke kérdése függ egyrészt a polgári osztálytól, amelynek le kellett vonnia egy mindent eltipró forradalom tanulságait, de függ a munkásosztálytól is, amelynek józanabb elemei bizonyára belátják, hogy terrorral és a polgárság elnyomásával egy lépéssel sem jutunk közelebb a mindnyájunk által óhajtott jobb világhoz.

Kettőn áll a vásár. Ne higgye a polgárság, hogy a munkásosztály

meg fog elégedni szépen hangzó platonikus kijelentésekkel, hogy a sürrün elhangzó, szép ígéretekkel orvosolni lehet a meglévő bajokat. És ne higgye senki, hogy a magyar politikát ott lehet folytatni, ahol 1914 nyarán abban maradt, ne ringassa magát senki abban a tévhitben, hogy a szociális gondolatot el lehet sikasztani a napi politika folyton csapkodó hullámverésében.

De jó lesz, ha a munkások is megszivlelik azt, amit Werner Sombart mond, az a Werner Sombart, aki jól ismeri a modern szociális mozgalmakat és akit senki sem vádolhat azzal, hogy ellensége a munkásosztálynak. A berlini professzor helyteleníti, hogy a munkások egy része az osztályharcot csak mint erőszakos, forradalmi cselekvést tudja elképzelni és irtózik minden — bármily észszerű — szociális reformtól. Nagyon helyesen jegyzi meg, hogy a jobb jövőért vívott harc nem jelenti azt, hogy megvessük azokat az üdvös reformokat, amelyet elviselhetőbbé tesz a mai nemzedék életét. Meg kell szivlelniök a munkásoknak Werner Sombart azon figyelmeztetését is, hogy az osztályharc nem jelenti feltétlenül a polgári osztály iránti gyűlöletet és nem zárja ki a polgári elemekkel való együttműködést. Belátás, becsületos szándék innen is, túl is és akkor mi sem áll útjában a társadalmi békének.

Kivándorlási iroda a Ráday-utcában.

Huszár Károly, volt miniszterelnök jelenleg Amerikában agitál, hogy felrázza a magyarok lelkét és e szegény hazának minden elszakadt fiát visszahódítsa, lehetőleg hajóra ültesse és hazaszállíttassa. A magyar kormány küldte ki Huszárt, hogy vészkiáltás legyen az amerikai magyarság lelkének, hogy riadót fujjon, álljon fel hordó tetejére, beszéljen erkélyekről, szálljon le a bányák fenekére, tartson népgyűlést a gyárak udvarán, szólaljon föl kongresszusokon, s ha kell, a Fehér Ház lépcsőiről ébressze fel Amerikát: adja vissza véreinket!

Ugyanakkor itthon a letiport nemzet, mikor testéről már foszlányokban lóg le a gyászruha, fellobogózott pályaudvarokkal, zenével, virágcsóval fogadja hazatérő fiait, akik Szibériából jönnek. Nemzeti ünneppé avatjuk azt a napot, amikor egy-egy vonat befut a megöregedett szibériai magyarokkal, a kormányzó maga áll kint a királyi váróterem ajtajánál, embererdő lepi el a pályaudvart. A házsorok ablakaiból kendőt lobogtatnak felénk, boldog, aki egy percig is viheti szegényes csomagjukat. Láttam nőket, akik megcsókolták az ismeretlen hadifogoly kezét, a rongyos, koldus hadifogolyt,

Szendelár

akit sem menyasszony, sem rokon nem várt a vonatnál.

Ez a határtalan szeretet az egész magyarságot áthatja. Mentjük az elrablott lelkeket, hisz oly kevesen vagyunk, hogy kincs nekünk minden hazatért magyar, akit az irigy tengerek még visszaadtak. Gazdagságot adnánk örömmel minden testvérünknek s elragadtatásunkban nem gondolhatunk rá, nem álmodhatjuk, hogy valaki hátulról le akar döfni bennünket, bontja a házunk alapját, tépi a falat s míg mi könnyek közt rakunk vissza egy-egy téglát, azalatt bitangok és árulók ki akarják lopni újra a dolgos magyar karokat.

A Tazmánia-örület

Tavaly ősszel egy ötlet bukkant fel Pesten, amelyet nem a szükség vagy a nyomor termelt, hanem az ugynevezett széplelkek riadt fantáziája. Az országra akkor egymásután hullottak a legkeményebb csapások, s akik borzongva, szűkülve és fogcsikorgatva gondoltak arra, hogy magyarságukért esetleg szenvedniök is kell — azok kiadták a jelszót: el Tazmániába! Emlékszem: zavarba jött írók, bomlott idegzetű színészek, zavaros multu bankférfiak és hisztériás nők nyilatkoztak a lapokban, hogy hová lehetne menekülni a vajudó Magyarországból. Ezeknek csak addig volt közük a nemzeti élethez, míg örökké kék volt az ég fölöttük, míg a jó magyar koronáért jutányosan lubikolhattak Abbaziában, míg tüdejü-

ket Lomnicon szivattyuzhatták tele egészséggel és Párisba járhattak mulatni, ahol 10 koronáért 12 frankot kaptak.

Ezek a beteg lelkek bizonyára a tatárdulás idején is siettek volna fölvenni a tatár állampolgárságot, hogy békében élhessenek, búzát, tollat liferálhassanak és a török megszállás idején sem siettek volna kifeszíteni a mellüket, hanem örültek volna a vámmentes területnek, amely akkor Budától Konstantinápolyig terjedt. Tavalyi nagy ijedtségükben néhányan meg is valósították a kivándorlást: egy-kettő elmenekült messze külföldre s ott várja az idők «jobbrafordulását», a szemét a szomszédos Bécsbe csapódott ki, de legnagyobb részük itt maradt. És Tazmánia...? Immár szó sincs e fantasztikus földről.

Nincs Tazmánia s a csonka Magyarország tönkretett százezrei munka nélkül vannak s míg a vezérek azon vitatkoznak, hogy sokorópátkai tagja lehet-e a nagy-kabinetnek: lelketlen üzérek kivetették hálójukat a gyámoltalan magyarságra és csábítóan megcsillogtatták előttük ismét az amerikai dollárokat.

Mi folyik a Ráday-utcában

Többen felkeresték szerkesztőségünket és megdöbentő leleplezéseket hoztak egy szervezkedő kivándorlásról, amelynek központja a Ráday-utcában van. A hosszú utca végén, a 38-as szám alatt, a «Kis Emke» kávéházba futnak össze a

szálak — mondották. Ott táboroz valami titokzatos «fehérruhás ember», aki kivándorlókat gyűjt Amerika számára. Elmondották nekünk, hogy a szervezkedés nagy arányokban történik, aki tud róla, az diszkrétén tovább adja a címet, úgy hogy naponta átlag 50—60 ember fordul meg az irodában, ahol aztán megkapja a szükséges felvilágosításokat. Neveket nem árulnak el, aki jelentkezik, attól nem kérnek többet, csak 5 korona beiratási költséget.

A kávéházban először a főpincérnek kell szólni, sugva megkéri az ember, hogy Amerikáról szeretne valamit tudni s ez elég. A főpincér szól a «fehérruhás»-nak, aki aztán tájékoztatja az érdeklődőt, részletesen elmondja, hogy a kivándorlás mikor, hogyan és milyen körülmények közt lehetséges.

A mézes madzag.

Egy fővárosi tanár hallotta a barátjától, hogy a «Kis Emkében» toborzás folyik Amerika részére. Elment a Kis Emkébe és már a második vizitnél sikerült audienciát kapnia a «fehérruhásnál», aki feltárta előtte a boldog jövőt. Új Magyarországot akarunk alapítani Amerikában, mondotta, mert ez itt nem tud eltartani bennünket. Hat új város alakul Csilében, Peruban, Mexikóban és Argentiniában, mindegyik 2—2 ezer lakossal.

— Én már tárgyalásokat folytattam — szól a fehérruhás — a fenti államok itteni képviselőivel és valamennyien örömmel fogadták vállal-

kozásunkat. A városokban lesznek kézi munkások és szellemi munkások, szövetkezeti alapon fog megindulni a termelés. Pénzre nincs szükség, utiköltséget kapunk tőlük, ugyszintén «befektetéseket» is és kötelezzük magunkat, hogy legalább 7 évig ott dolgozunk. A befektetett tőkét az illető állam letörleszteti velünk. Először az utiköltséget dolgozzuk le, azután pedig 25%-os levonásokkal a — befektetést. Egészen új házak épülnek számunkra, utak, vízvezeték, vasut és villany — gyönyörű kertekkel körülvett villák, lesz iskola, kórház, színház, mozi — és minden. Az állam kiköti azt is, hogy termékeinkre neki van elővásárlási joga. Indulás: a bojkott megszüntetése után azonnal. *Egy hajó már a bojkott előtt elment.*

— Nem bányákban fogunk dolgozni, hanem nyílt földeken. Farmvárosunk lesz, szabad polgárok leszünk, adó nincs és mindenki munkája után részesedik a közjóban.

Itt az érdeklődő aztán közbevetett egy kényes kérdést.

— Mondja kedves «fehérruhás» idegen: nem baj az, hogy én zsidó vagyok? kimehetek én is?

A fehérruhás erre a fejét vakarta.

— Tyű, ez egy kicsit zavar bennünket! Megkérdezem kérem a társamat, mert zsidó jelentkező eddig még nem volt. Holnap tessék eljönni ugyanabban az időben s akkor fogom majd megmondani.

Az illető természetesen nem ment el, mert nem is volt zsidó, hanem följelentette a társaságot a rendőrségen.

A toborzó tanya.

Tegnap délután én is felcsaptam műkedvelő kivándorlónak, jelentkeztem a Kis Emke kávéházban. Kint a tükörablakok mellett szép fekete táblák hirdetik, hogy «Bel- és külföldi italok»-at szolgálnak ki a kávéházban s egy nagy légyfogó süveg emeli az ablakban a belépő vendég hangulatát. Öt apacsinges fiatal-ember billiárdozik a középben, balra a főpincér tárgyal egy kereskedővel, jobbra pedig valami iroda működik, könyvelnek, radiroznak, erkölcsi bizonyítványok fölött vihog három 20—23 éves irnok.

Ugy látszik szerencsém volt, mert az első pillanatban észrevettem a titokzatos «fehérruhás» embert. Ott ült egy asztalnál, öt sörös üveg előtt s mellette két izgatott férfi borult a márvány felé, csüngtek az ajkán, amint alig hallható hangon a paradicsomot varázsolta eléjük. A háttérben egészen különös sátrak vonják magukra a vendég figyelmét. Tornyos tetejük van, oldalfaluk tarka vászon, amelyen királyi kastélyok csilláros termei láthatók, majd céllovó lovagok, magas frizurájú dámák, solymáros vadászok és egyéb előkelőségek. Ha jól sejtem, e sátrak jelentik a Kis Emkében a szeparékat, ahol tilalmas ismerkedések köthetők.

A recept szerint sűgva közeledtem a főpincérhez, aki elhajtotta asztalomról a legyeket s leült mellem. Rövid bevezetést adott a kivándorlásról, miközben láttam, hogy a bejáratnál balra egy szekrény áll,

ahonnan könyveket vesznek ki. Ezekben tartják nyilván a jelentkezőket.

Az irnokok beszélgetéséből néha hangfoszlányok jutottak el hozzám, amelyekből ilyeneket vettem ki:

— Ez a pasas még nem hozott bizonyítványt... Holnap elérjük az ötszázat... Add ide a lakjegyzéket... Ez a pincéreké... A nőket ird össze...

Sorra kerültem aztán én is a fehérruhásnál. Egérszemű, ravasz kis emberke, egészen szimpla ügynök, aki biztosított arról, hogy csakis a kormány beleegyezésével szándékozik 1—2 ezer embert kivinni. Ugy fogalmazta meg beadványát, hogy az előtt meg kell hajolnia a kormánynak. Megkérdezte, hogy mi a foglalkozásom?

— Dr. Széles Gyula ügyvédjelölt vagyok — mondtam. A jövőm sivár, reményem nincs rá, hogy valaha is boldoguljak. Ki szeretnék menni én is.

Nagyon megörült, mert bevallotta, hogy a jogi dolgokban egy kicsit járatlan.

— Szükségem volna több ügyvédre, próbálja meg uraságod ide hívni őket. Jelentkeztek is már néhányan, de nem vettem tőlük irást, ők pedig nem jöttek többé felém s s így nem tudom őket a kezemben tartani. Pedig intelligenciára nagy szükség volna. Ugy is tervezem, én magam a válogatottakkal előre kimennék, s a többiek csak utánunk jönének csoportok szerint.

— Ha megengedi — kérdeztem —

ön szervezte ezt az akciót? Öné volt ez a kitünő gondolat?

— Bizony uram, már öt hete kinlódok vele. A bojkott áthuzta a számításunkat. Én kezdtem az egész mozgalmat és minden rétegből bőven akadnak jelentkezők.

— Szabad kérnem: mi az ön becses neve? Mert ugyebár önt kell keresnem majd, ha újra eljövök.

— Tessék csak a «fehérruhás» embert keresni.

— De ön nem fog mindig fehér ruhát hordani. Ezt egyszerű mosásba adja s akkor itt állunk majd vezető nélkül.

Nevetett. Felállt és nyujtotta a kezét.

— Ja persze! *Én Szirovi Gyula vagyok.*

Igy tudtam meg a nevét.

— No és van önnek már Szirovi ur biztosítéka az amerikai államoktól, hogy bennünket pénz nélkül befogadnak?

— Hogyne volna! Az itteni konzulátusok határozottan kijelentették, hogy pénztelenség nem akadály.

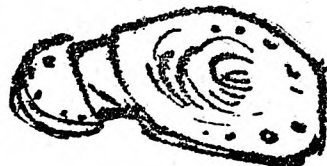
— Több ilyen «jótékony» iroda is dolgozik, vagy csak önben találtak a munkanélküli magyarok ilyen önzetlen, derék barátira?

— Nem tudok több ilyen irodáról. Aki ott a névjegyzékeket vezeti, állástalan, elbocsátott postatiszt, vele együtt kinlódunk.

Az interju befejezése után kezét szorítottunk. Még megkérdeztem a fehérruhás embert, hogy nem lesz-e valami bajunk a törvénnyel, amiért itt szervezkedünk?

Fölényesen mosolygott.

— Miért lenne? Ártatlan, nyílt dolog ez, uram. A munkás oda megy, ahol meg tud élni.

Koantró

A közönséges ember nem is sejt, hogy milyen rémségesen nehéz munka, milyen idegölő foglalkozás a politika. Hiszen a politikusok a legtalálóbban szülő-anyákhoz hasonlíthatók, akik állandóan válságok közt élnek és hosszas vajadások után új és új kabineteket szülnek. Rettenetes pálya ez!

Csoda-e hát, ha az országos gondokban elfáradt, agyongyötört szegény miniszterek, képviselők néha-néha egy-egy görbe délutánt, görbe estét, sőt görbe éjszakát rendeznek. Ugye hogy nem csoda? És csak igazságtalan, minden belátás híján levő ember vethet rájuk követ.

A minapában is összegyűltenek a szegény, fáradt politikusok egy józsefvárosi árnyas vendéglőben és vidáman politizálnak. Sokáig. Hajnalig. Jelen vala a társaságban egy tekintélyes kispap, aki a politikusként és szép rámás csizmájáról mindenki előnyösen ismer a fővárosban. Ezen az estén kövér politikus barátunk ékes szavakkal biztosította a társaság tagjait, hogy ő bátran szembenéz minden veszedelemmel, de az eszmét el nem árulja soha.

Megéljenezték. Egy fiatal képviselő koantrót rendelt. Mikor elhozták a szép, ragyogó italt, a rámás csizmás megkérdezte:

— *Hát emmeg má mifene, hé?*

— Koantró, bátyám! — felelte a fiatal honatya. Kóstold csak meg! Nagyon jóféle ital!

A tekintélyes kispazda megízlelte, csettintett a nyelvvel és az arca — ha ugyan ez egyáltalán lehetséges — még szélesebb, még elégedettebb lett.

— Huffene, ez mán fáin ital cimborák! — mondotta meggyőződéssel. Felirom a nevét!

— Izlik? — kérdezte az előbbi. Akkor rendeljünk még egy pohárkával.

Rendeltek is és azt is elfogyasztották jó egészséggel. Mikor aztán fizetésre került a sor, a fürge fiatal képviselők egy-kettőre kifizettek mindent, a vidám poharazás összes költségeit, de a koantróról valamiképpen megfélemltek. Mikor aztán ezen történet derék hőséhez — a rámászás más magyarhoz — került a pincér, a jó ember megkérdezte tőle:

— Mi van fizetni való?

— Mindössze nyolc koantró kérem alázattal! — hadarta az álmos pincér.

— Abbiza lehet, dehát én csak kettőt ittam s így a jog és törvény szerint csak kettőt fizetek.

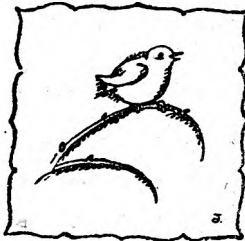
Igy szólt és így is cselekedett. Kifizette a két koantrót. De azért nem volt baj, mert hiszen ott voltak a fürge és előzekény fiatal képviselő urak.

Pont.

— A Neuschloss-féle Nasici Tannin-gyár és Gőzfűrész Rt. augusztus hó 2-án rendkívüli közgyűlést tart, melyen alaptőkéjének 25,000.000 koronával való fölemelését fogja elhatározni olykép, hogy 25.000 darab egyenkint 1000 kor. névértékű részvényt bocsát ki és a felpénzből a régi részvények névértékének ugyancsak 1000 koronára való felemelését fogja elhatározni.

Márkus Miksa lemondott

Rövid elnökválság az Ujságíró Egyesületben

A liberális sajtó néhány nap óta kétségbeesett erőfeszítéssel igyekszik felhívni a magyar nyilvánosság figyelmét arra a

memorandumra, melyet a Magyarországi Ujságírók Egyesülete Apponyi Albert gróf közvetítésével a nemzetgyűlés elé juttatott. A liberális sajtó érdekeltségének a sajtószabadság kérdése fáj és szellemi steinachmirigyei véreseppet harmatoznak, mert észrevették, hogy megszűntek tényezők és megszűntek hatalmi szerv lenni. A magunk részéről nekünk is volna egy és más hozzászólni valónk a sajtószabadság kérdéséhez. De tiltakozunk a sajtószabadságnak az ellen a formája ellen, amelyik a liberális patkányhadat ránk szabadította, és a mely a kettős forradalmat zuditotta arra a Magyarországra, amely nekik csak akkor kell, ha hatalmat, pénzt és könnyű életet szerviroz nekik.

A tintazsidó, aki a Károlyi forradalmat megelőzően félelmes hata-

Szondolat

lom volt és aki a forradalom alatt patkányvisongással foglalt el olyan pozíciókat, amelyekbe zsidógyerekek még a liberalizmus korában sem ülhettek, most, amikor a keresztény és magyar gondolatnak orgánumai nőttek, amikor a rotációs papiros szárnya nem csak a zsidó érdekelt-ség, hanem a magyarság gondolatait is szétröpíti az országban, megszünt tényező lenni és elveszítette a régi hatalmát. A *Magyarországi Ujságírók Egyesülete*, amely félelmetes hatalom volt a magyar közéletben, amely hozzászólt a magyarságot érdeklő és érintő minden kérdéshez, elvesztette hatalmi állását. Napról-napra jobban jelentéktelenedik és zsugorodik és testén már is észrevehető a lassu haldoklási folyamat, amely a végén is felbomlásra vezet.

A felbomlás oka elsősorban az a forradalmi mult, melytől az Egyesület nem tud elszakadni, miután Göndör Ferencék, Gábor Andorék és a többiek Bécsbe szöktetői ép úgy benne vannak az Egyesületben, mint ahogy az elnöki székben ugyanaz a Márkus Miksa ül, aki tiltakozott ugyan az ellen, hogy a Népszavát a keresztény kurzus idején a népharag szétrombolta, azonban amikor a Károlyi-korszak terrorja összedulta a magyar sajtó megvásárolhatatlan orgánumait, nemcsak hogy nem tiltakozott, hanem hozzájárult az Ujságíró-Egyesület választmányának olyan értelmű határozatához, mely üdvözölte a briganti kormányt és felszólította, hogy az ellenforra-

dalmat minden eszközzel törje le. Az eszes, ügyes és nagy taktikus Márkus Miksa maga is érzi multjának ballasztját és igyekszik lehetőleg csendben meglapulva meghúzódni és kivárni azokat az időket, amelyek meghozzák a keresztény kurzus várva-várt bukásának idejét. Ebben a gondolatban bizva tengeti tetszhalott életét az Egyesület, mely elvesztette erkölcsi jogosultságát ahhoz is, hogy sajtószabadságról beszéljen és még azt sem állíthatja önönmagáról, hogy a magyar napi sajtó munkásai összeségének volna képviselője. A keresztény és magyar lapok munkatársai nem vállalnak szolidaritást ennek a társaságnak a politikájával, amely faji hűséggel és kitartással végigszolgált a két forradalmat.

Az Egyesület tisztábban látó tagjai igyekeztek a belső adminisztráció kérdéseire rágódó választmányt életre hangolni. A radikálisok ugyanis állandóan támadják az elnökséget politikája miatt, mely e kettős nyomás alatt elhatározta, hogy memorandumot terjeszt a Nemzetgyűlés elé. Sok vita kavargott a körül a kérdés körül is, hogy ki legyen az, aki a memorandumot szignálja. *Bródy Ernő*, *Pető Sándor* vagy *Sándor Pál* szívesen oda adták volna nagy nevüket, azonban az ujságírók érezték, hogy nem sokat jelentene és nem tenné súlyosabbá a petitumot. Megfogták tehát az örök idealista *Apponyi Albert* grófot, aki, mint minden idősebb ember, makacsul ragaszkodik megszokott környezetéhez, melyben

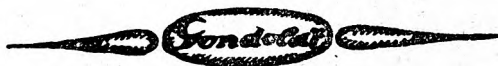
Szindolat

egy homokkőfogu zsidó gyorsíró képviseli a magyar sajtót. A liberális sajtó lovagjai elfeledkeztek arról, hogy amikor hatalmuk teljességében voltak, nem volt elég sár a pesti közéletben, melyet a tiszteletreméltó Apponyi alakjára ne hajigáltak volna. Reakciónak, klerikálisnak, sőt jezsuitának és fekete grófnak nevezték Apponyit, aki elé ma tiszteletteljesen borulnak és igyekeznek kihasználni hiszékenységét és naivságát. Legyen meggyőződve Apponyi Albert, hogy neve a külföldi zsidó sajtóban, mint a magyarországi sajtó-terror egyik bizonyítéka fog szerepelni, mint aki maga is nemcsak elismeri ennek a terrornak létezését, hanem küzd és harcol ellene.

A kérvény benyújtásának más előzménye is volt. Szász Zoltán radikális ujságíró ugyanis az egyik választmányi ülésén elkeseredetten megtámadta Márkus Miksát azon a címen, hogy az elnök nem hajtja végre, sőt elamerikázza a választmány határozatait, a sajtószabadság harcosait pedig igyekszik eltéríteni a harc álláspontjáról. Szász Zoltán olyan elkeseredéssel és dühvel támadta Márkust, amely jobb ügyhöz lett volna méltó. Szász Zoltán elég naivul azt hitte, hogy ezzel a támadással megrendíti Márkus Miksa állását. Tévedett.

Márkus Miksa a támadásra a legparlamentárisabb formában adta meg a választ: az Ujságíró Egyesület legnagyobb meglepetésére *lemondott elnöki állásáról*. A lemondást azonban nem publikálták. Kérdezzük miért?

Csak azért, mert Márkus Miksa e támadást is pozíciójának megerősítésére használta. Az történt ugyanis, hogy a lemondás tárgyalására külön választmányi ülést hívtak össze, amelyen Tóth László indítványára *bizalmat szavaztak az elnöknek*, aki természetesen a régi játékosok kiköszörült mozdulatával beseperte a bizalmat és ezzel megtalpalta saját elnökségét. Most már nem csak arra hivatkozhatik, hogy tulnyomó többséggel megválasztott elnök, hanem arra is, hogy a székéhez van bizalmazva. Szász Zoltán hiába harcolt. A belső csatát szigorúan eltitkolták a nyilvánosság elől és csak azt sajnáljuk, hogy keresztény ujságírók közül senkisem használta ki a taktikailag alkalmas pillanatot arra, hogy Márkus Miksa pozícióját lehetetlenné tegye. Bár a keresztény ujságírók körének különben is az a felfogása, hogy az egész Ujságíró Egyesület a végelgyengülés stádiumába jutott és igazán mellékes, hogy egyszerű vagy dupla bizalmat talpálnak e Márkus Miksa dicsőségteljes elnöki szereplésére.

— A Fővárosi Sörfőző Rt. Kelemen Gyula dr. elnök vezetése alatt tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta az alaptőkének 12 millióról 16 millió koronára való felemelését. A folyó üzletév eredményében már részesülő új részvényekből a részvényesek minden 5 darab régi részvény alapján egy részvényt vehetnek át 850 koronás telquel árfolyamon július 31-éig a Hazai Bank pénztáránál.

Szerény véleményem szerint

A munkásság nem panaszkodhatik. Mostanában minden politikai irányzat valósággal udvarol a munkásosztálynak, egyre újabb és újabb programok készülnek, amelyek a munkásságot akarják boldogítani. Azt gondoljuk, hogy ez nagyon veszélyes játék és a munkásság hamarosan rá fog unni a sokféle munkáspárt alakításra, mert tisztán látja, hogy ezekenél a pártalakításoknál elsősorban nem a munkásság érdeke a fontos, hanem az, hogy a munkásokat, mint politikai ütőkártyát ki lehessen használni ilyen vagy olyan irányban. A munkásságnak most már nem szép programokra van szüksége — hiszen kápráztató ígéretekkel éppen eléget kapott eddig — hanem arra, hogy valóban segítsenek rajta becsületos és komoly szociális politikával. Ha a munkásságnak csak a statisztika szerepét szánták és mindenféle pártalakításokkal az erejét szét akarják forgácsolni, akkor ők látni fogják, hogy ez nem komoly dolog és az egész komédiából senkinek sem lesz haszna, csak a szociáldemokráciának, amelyről tudnunk kell, hogy nem halt meg, csak aluszik.

Megindult az ujjaépités munkája, hallom néha-néha optimista férfaktól. Ime — mondják — egyre-másra alakulnak közgazdasági vállalatok kisebb-nagyobb alaptökével. Ez kétségkívül igen öröndetes, mert erős élni-akarásról tanuskodik. Azonban — szerény véleményem szerint — ezeknek az új alakulásoknak legnagyobb része nem nagyon bizonyítja, hogy itt új világ épül, jobb, becsületesebb, igazabb a réginél. És legfőképpen nem bizonyítja azt, hogy a keresztény magyarság gazdasági uralma érdeké-

ben komoly és elhatározó lépések történnének. Hiszen az új alakulások legnagyobb része is ugyanazoktól származik, akik a háboru alatt és a háboru előtt vigan gründoltak a liberális Magyarországon és annak a pár mágnásnak és nyugalmazott miniszteri tanácsosnak a neve, akiket az igazgatóságokba beválasztanak, igazán nem garancia és kárpótlás azzal szemben, hogy tovább fonódik a lánc, amely a keresztény tömegeket még nagyobb gazdasági függésbe, még nagyobb gazdasági szolgaságba taszítja.

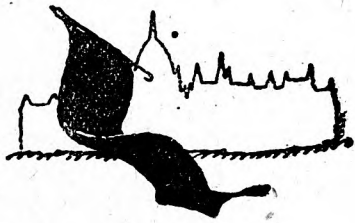
Több oldalról figyelmeztetnek bennünket, hogy nem csekély mértékben lehetne könnyíteni a menekültek, hadirokkantak, munkanélküliek, hajléktalanok sorsán, ha gyárainknál és egyéb vállalatainknál működő külföldi, cseh, osztrák és német tisztviselőket, munkásokat határidőre szolgálatukból elbocsátanák. Így saját véreink jutnának a kiözönlő, nem ritkán bolsevista hajlamú idegenek rendez, jó lakásához és keresményéhez. Nem lehet eltűrni, hogy némely, «érdemeikért» súlyos kitüntetések kaparított urak, ajkukon hazafias, nemzeti vagyonmentő frázisokkal, a gyakorlatban külföldi, kétes irányú keresők javára parlagon hagyják a hazai munkaerőt.

Szerény véleményem szerint többoldalú fontos érdekből ajánlatos lesz az összes nagyobb vállalatokat kötelezni, hogy tisztviselőiknek, munkásaiknak «statisztikai ívét» haladéktalanul állítsák össze és függesszék ki minden alkalmazott számára könnyen hozzáférhető helyre. Onnan szedné be a hatósági megbízott az íveket, amelyek adataira bárki névtelenül is tessen okadatolt észrevételt.

Az összes legyözött államok közt bennünket tipor legsúlyosabban a gyö-

zök önkénye. Nekünk kell aránylag a legnagyobb mértékben dolgoznunk és takarékoskodnunk. Hogy engedhetnők meg magunknak a most árulásszámba menő fényűzést: másokat pénzelni munkáért, melyet magunk végezhetünk?

Csak legyen együtt az a statisztika.

Lerongyolódott közgazdaságunk

A legyőzött középeurópai államok gazdasági viszonyaihoz hasonlítva, a mi közgazdaságunk a leglerongyolódottabb. A bolsevizmus és a román megszállás rablói messzire vetettek bennünket az összes legyőzöttek vonala mögé. De ha el is kerültük volna ezt a két sorscsapást, helyzetünk még mindig szánandóbb volna a haldokló Ausztriáénál is, mert most boszulná meg magát az a sok mulasztás, melyet az «alkotmányos-éra» kezdete óta közgazdasági életünkben állandóan halmoztunk. Mióta 1868-ban kezünkbe került sorsunk intézése, mindent elmulasztottunk. Még anyagiakban sem önállósítottuk magunkat.

A modern viszonyokkal az államfenntartás feltételei megváltoztak. A regényes idők elmúltak, s a történelmi osztályok vezérelvei, a lovagiasság s más kiváló erények helyett, már jó ideje a gazdasági birás uralkodik. Korunk anyagiasság, kereskedői; az ehhez szükséges új erényeket kifejleszteni és ezzel uriasá magasztalni az új téren való munkálkodást elmulasztotta a magyar intelligencia. Hiába való volt Széchényi látónoki utmutatása.

Az ország nyugodt fejlődése önállóságában biztosított gazdagodása által

is fokoztatva, megteremtette volna képességünket a nemzetiségek felszívására. Elegendő erőnk lett volna az idők folyamán visszatérő — a szükségesnek mutatkozott nemzetiségi politikával ellenkező — bécsi törekvések csillapítására is. Ekkor szabadította Bécs a rothasztó «financliberalizmust» az országra: hadd forgassa ki anyagi alapjaiból, ősi erényeiből a rebellisnek hirdetett magyarságot.

Szabadon terpeszkehdhetett itt a korrupció, a közgazdaságot korlátlanul kiszajátíthatta néhány tucat ügyes jövevény. A jegybankot, önálló vámterületet pedig elmesterkedték előlünk a jó bécsiek az általános mételytől átítatott parlamentárizmus segítségével. Ugyanakkor gondosan ügyeltek az édesgyermek Ausztria konzervatív irányzatának tisztaságára még a közgazdaságban is. Kétségtelen, hogy tervszerűen rothasztotta, gyengítette országunkat a bécsi kéz.

Az osztrák irányításból következett mulasztások visszahatásaként szokatlanul gyorsan haladt a viszonyok változása. Ehhez a rohamos változáshoz hivatása és felelőssége szerint nem tudott alkalmazkodni a tradícióhoz ragaszkodó történelmi osztály. A gavalléros nemzet értékes lelkületű, gazdaságilag azonban avatatlan eleje nem alakulhatott évek, hónapok röptében kalmárossá. A gazdasági átrendezkedés haladásának ütemét fékezni kellett volna az áttanulás egy rövid időszakára, hogy az állami lét új feltételeinek érvényesülése alatt is nemzeti kezekben maradjon meg az ország szekerének gyeplője. Voltak is, akik ezt hangoztatták. Ezeket a bölcs konzervatívokat azonban a magát szabadelvűnek nevező, valóságban azonban egy új rablólovagkört bevezető, mindinkább szerteágazódó, országrontó érdekeltség által ügyesen mozgásba hozott vészes áradat egyszerűen elseperte utjából.

Közgazdaságunkat tehát mások «csinálták meg». Amint hozzáfogtak, látták, hogy sem törvény, sem szakavatott felügyelet nem fékezi egyéni nyereségvágyukat. Hiányzott közgazdasá-

Szöveg

gunk tervszerű berendezése, kormányzása és objektív gazdaság-erkölcsi szempontokból társadalmi érzékkel való állandó szabályozása. Fináncliberális frázisokkal tartották az országot a legkárosabb szuggeszció alatt.

Közben tulnyomó részében lehangyatlott a történelmi elem. Esményiességét is elorvasztotta a balsors. Alárendeltjévé vált a közgazdaság szerencsés törtetőinek és tulnyomó részében mindenre kész kitartottjává a többnyire idegen érdeket szolgáló kormányoknak.

Seholsem láttuk a bank- és plutokratavilág olyan mértékű térfoglalását, mint országunkban. Érdekkörükbe vonta a cipókrémtől a fürdőkön át a földig — mindent, amin csak keresni lehetett. S a sajtó, ha világraszóló hasznót vágott zsebre ez, vagy amaz a bank, nyugodtan könyvelte el ezt «a magyar közgazdaság» sikereként. Mintha közömbös volna egy családra nézve, ha tagjai közül csak az egyik — talán éppen a fogadott gyermek — gyarapodik, a többi pedig sinylődik, nyomorog.

Egyenlőtlenül osztódtak el a közgazdaságunkban képződött, többnyire harácsoló vagyonok, hiányzott és hiányzik az egyensúly. Az utolsó ötven esztendő alatt képződött némely vagyont érdemes volna revízió alá fogni. Van erre jogi forma!... Csak ne értsük evvel kapcsolatban a dolgokat valamiképp úgy, hogy: amit eddig zsidók vétkeztek a közgazdaság területén, azt folytassa tovább az utóbbi időben nem jelentéktelen számban felbukkanó, keresztény származású aggályos elem.

Az a rendszer azonban, amely a földi lét minden kellemetességeivel kecsegtette az erkölcsi aggályokkal nem terhelt kapzsi törtetőt, a jóérzésűek számára pedig a csalódások és a kényyszerű lemondás fenytékét tartogatta, semmiesetre sem tartható fenn tovább!

Közgazdaságunk eddigi hasznélvezői azonban azon a módon szeretnék folytatni tevékenységüket most is, mint tették a múltban. Vigyázzunk a bűnös múlt «gyakorlati» és politikai tekintélyeire, akik ma is kellek magukat. Ne tévesztessük meg magunkat. Egy ország revindikálásáról

van szó, céltudatosoknak, keményeknek kell lennünk! Nem szabad felülünk a kiérdemült inszcenáló-művészek többé-kevésbé ügyes mesterkedéseinek! Végzetes feladatok sorsdöntő munkálatai előtt különben is általános, mérlehető, elkerülhetetlen szelekciónak kellene alávetnünk közgazdaságunk tekintélyeit. Enélkül nem mehetünk tovább!... És be kevesen sejtik ez országban, hogy mily szigorú kiválasztásra, bálványdöntésre van égetően szükség, mert ennek a lefogyott országnak a maradványát most nem a kard, hanem a valóban mélyen szakértő közgazdászok tarthatják csak fenn — ha egyben aszkétikusan becsületesek is!

Ha ott engednők folytatni a múltnak — hazafias jelmezek egész színházi raktárával rendelkező — nyílt és leplezett harácsolóit, ahol nemrég abbahagyták, ez nemcsak az ország további kiszípolozását jelentené bizonyos csoportok javára, hanem tekintve a háboru, a bolsevizmus s a román invázió következtében reánk szakadt anyagi feladatokat, rohamosan állami létünk megszüntetésére vezetne. Gazdasági feladataink oly kétségbeejtően nagyok és nehezek, hogy azokkal megbirkózni csak «egyterítő testvérek egy népe», a megújuló magyar nemzet egészének lelkiismeretes erőfeszítésével lehet. Ilyesmi pedig másként, mint a közgazdaságunk szervezetét eddig mételjező kórokozók ellen alkalmazandó «sterilisatio magna» nélkül el sem képzelhető.

«Szervezzük a természetszerű gazdasági rendet», melynek alapja csak a föld lehet. «Találjon oltalmat és termékenyítést minden szükséges és ilyképp hasznos tevékenység, hulljon minden ami élödi. Tegyük lehetetlenné az álproduktívizmus burjánzását, hogy a tisztaság és szorgalom foglalhassa el a ravasz és kiméletlen mesterkedés által bitorolt helyeket.»

Közgazdaságunk romokban hever, a régiek mintájára építeni fel azt újra — pedig csak erre látunk készülődést — vésszes volna. Félre a sablonnal, hiszen a külföldi egészséges és hatalmas nemzetgazdaságok is mélyreható átalakulásnak néznek elébe.

Szondolat

FIXELIXIR

rövid idő alatt haját, erős bajuszt és szakállt növeszt, ára 20 korona.

Szétküldi

Török József gyógyszerész
Budapest, VI., Király-u. 12.

Bel- és külföldi illatszer,
pipere, háztartási, gazda-
sági és fényképészeti cik-
kek állandóan raktáron.

Postán is szállít utánvétellel:

RADÓ

„Madonna“
DROGÉRIA

Budapest, VII., Thököly-ut 7. szám.

RÉZGÁLIC legprimább, sötétkék
kristályos 1 kg. K 40.—
RAFFIA, 1 kg. K 60.—
Kénpor kénporozáshoz, 1 kg K 28.—
Kénlap K 40.—, Vörösrézből készült
permetező, mosóüstök, pálinka-
főzőüstök, forrasztó pákák nagy
választékban raktáron.

Szontágh Pál

Telefon rézárugár
József 99-44. Budapest, IX., Üllői-ut 19.

NE FOGADJON EL MÁST, CSAK

1000-JÓ

védjegyű csomagolt

FÜSZEREKET

mert ezek valódisága elismert.

Minden jobb üzletben kapható.

Brilliánst,

gyöngyöt, aranyat, platinát és
ezüstöt horribilis áron vesznek

Telefon
József
52-64.

Singer Testvérek

VII., Rottenbiller-u. 24.

BÉRAUTÓK

Cimre
figyelni!

nyitott, csukott, elegáns kocsik
külföldre, vidékre és a városban
bármely időben kaphatók a

Király Automobil R.-T.-nél

Budapest, VII., Király-utca 11.
TELEFON: József 124-01, 124-02, 124-03.

NAGY ÉS VÉRTES

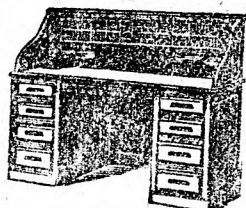
Telefon:
125-34

R.-T.

Telefon:
125-34

amerikai iroda-
berendezési
vállalat

Budapest, V., Arany János-u. 20.

Közvetlen
behozatal.
Svédbutorok
Eredeti ame-
rikai buto-
rok. Egyes
darabok, va-
lamint teljes
iroda- és
bankberen-
dezések.

BALATON-LELLE

Szálloda és Penzió

Kellemes magas park a tó part-
ján. Csónakpark. Lawn-Tennis.
Telefon. — Bérlet: FÜRSTER
KONRAD, Budapest, III. ker.,
Zsigmond-utca 50. szám. ☐

Poloska- és molyirtást

garanciával végez

FISCHER VACUUM R.-T.

VII., Dob-utca 90. (Saját ház.)
TELEFON: József 10-72 és
József 60-88.

Szombat

FIXELIXIR

rövid idő alatt hajat, erős bajuszt és szakállt növeszt, ára 20 korona.

Szétküldi

Török József gyógyszerész
Budapest, VI., Király-u. 12.

Bel- és külföldi illatszer,
pipere, háztartási, gazda-
sági és fényképészeti cik-
kek állandóan raktáron.

Postán is szállít utánvétellel:

RADÓ

„Madonna“
DROGÉRIA

Budapest, VII., Thököly-ut 7. szám.

RÉZGÁLIC legprimább, sötétkék
kristályos 1 kg. K 40.—
EAFPIA, 1 kg. K 60.—
Kénpor kénporozáshoz, 1 kg K 28.—
Kéniap K 40.—, Vörösrézből készült
permetezők, mosóüstök, pálinka-
főzőüstök, forrasztó pákák nagy
választékban raktáron.

Szontágh Pál

Telefon
József 99-44.

rézárnygár
Budapest, IX., Üllői-ut 19.

NE FOGADJON EL MÁST, CSAK

1000-JÓ

védjegyű csomagolt

FÜSZEREKET

mert ezek valódisága elismert.

Minden jobb üzletben kapható.

Brilliánst,

gyöngyöt, aranyat, platinát és
ezüstöt horribilis áron vesznek

Telefon
József
52-64.

Singer Testvérek

VII., Rottenbiller-u. 24.

BÉRAUTÓK

Cimre
figyelni!

nyitott, csukott, elegáns kocsik
külföldre, vidékre és a városban
bármely időben kaphatók a

Király Automobil R.-T.-nél

Budapest, VII., Király-utca 11.
TELEFON: József 124-01, 124-02, 124-03.

NAGY és VÉRTES

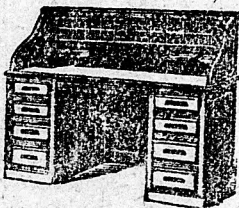
Telefon:
125-34

R.-T.

Telefon:
125-34

amerikai iroda-
berendezési
vállalat

Budapest, V., Arany János-u. 20.

Közvetlen
behozatal.
Svédbutorok
Eredeti ame-
rikai buto-
rok. Egyes
darabok, va-
lamint teljes
iroda- és
bankberen-
dezések.

BALATON-LELLE

Szálloda és Penzió

Kellemes magas park a tó part-
ján. Csónakpark. Lawn-Tennis.
Telefon. — Bérő: FÜRSTER.
KONRAD, Budapest, III. ker.,
Zsigmond-utca 50. szám. ☐

Poloska- és molyirtást

garanciával végez

FISCHER VACUUM R.-T.

VII., Dob-utca 90. (Saját ház.)
TELEFON: József 10-72 és
József 60-88.